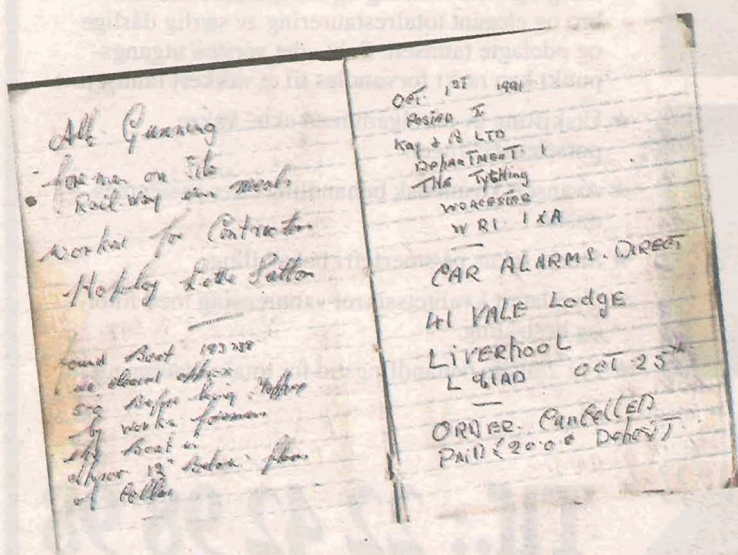

FUNNSTEDET: Skjuler denne puben en hemmelighet fra vikingtiden. Under uteserveringen på puben The Railway Inn i Meols ligger det i hvert fall en gammel båt.

Ligger det et vikingskip under denne puben?

NOTATET: I en liten svart notatblokk skrev bygningsarbeider John McRae ned alt han ikke ville glemme. Det var her detaljene om båten ble sikret.

En håndtegnet skisse laget av en gammel bygningsarbeider som begynte å bli glemsk kan føre til en vikingsensasjon nær Liverpool. Nå er norske vikingekspertene koblet inn.

MEOLS (Dagbladet):

The Railway Inn i Meols utenfor Liverpool er tilsynelatende en helt vanlig britisk pub, et lokalt samlingssted der folk i flere tiår har møttes for å ta en pint øl etter jobben. Men den gamle puben kan skjule en vikingskatt. I mange år har det gått rykter om det ligger en båt under puben. Nå er det satt i gang en storstilt aksjon som involverer norske vikingekspertene. Nye radarbilder tatt under pubens uteservering og parkeringsplass viser at det ligger en båt vel tre meter under brusteinene. Og formen på båten er svært lik en liten vikingbåt.

– Når det gjelder vikingfunn skal man være svært forsiktig med å skape for stor forventning. Men radarbildene som foreligger er svært interessante. De viser en klinkebygget nordisk båt, veldig lik bruksbåtene til vikingene, sier arkeolog Knut Paasche, en av Norges fremste eksperter på vikingskip.

Håndskrevet notat

Det var et håndskrevet notat fra en gammel bygningsarbeider som var opptakten til historien som nå går verden rundt. I 1938 skulle puben flyttes for å rydde ny vei. Det var under arbeidet med dette at arbeiderne

John McRae gjorde den viktige observasjonen. Men det var først da han hadde passert 80 år at han skrev ned hva han hadde sett.

– Puben skulle flyttes, og min far deltok i gravearbeidet. Vi ligger nært sjøen, og i grunnen er det mye leire. Nede i blåleira under pubkjelleren så arbeiderne en båt. De ble reddet, for på den tida var det mange næringsdrivende som så på arkeologer som en plage. Men min far glemte aldri båten, forteller sønnen, også han kalt John McRae, til Dagbladet.

Da faren passerte 80 år begynte han å bli glemsk. For å sikre at informasjonen ikke

skulle gå tapt for seinere generasjoner, skrev han ned alt som var viktig for ham i en svart notatbok. Han reiste også til puben og tok et bilde av stedet der han trodde at båten lå. Det håndskrevne notatet og det uklare bildet ble sikret tidlig på 90-tallet. Noen år seinere døde bygningsarbeider John McRae. Sønnen bestemte seg da for å gå videre med informasjonen.

– Ut fra min fars notater lagde jeg en rapport og en skisse som jeg sendte til universitetet i Liverpool. Jeg er interessert i lokal historie, og jeg ville ikke at informasjonen skulle gå tapt. Og når min far sa at han hadde sett en båt un-

I ENGLAND
Ole Bjørner
Loe Welde
obw@dagbladet.no

Keith
Hammett, foto
kha@dagbladet.no

HÅPER: Det varen til John McRae (t.h.) som så båten da han jobbet på stedet i 1938. Politimannen Tim Baldock (t.v.) er lokalhistoriker og en av drivkreftene i prosjektet.

der puben var jeg sikker på at det var sånn, sier sønnen John McRae.

Vikinger i området

At det har vært vikinger nær Liverpool er det ingen tvil om. En av Storbritannias fremste eksperter er professor Stephen Harding. Han bor selv i Wirral, på motsatt side av elva Mersey i forhold til Liverpool. Det er her vikingenes tilstedeværelse er best dokumentert. De første vikingene kom til området i 902. Og de etterlot seg mange spor. I området er det 600 stedsnavn som har norsk opprinnelse, mest kjent er Thingwall og Tranmere. Også Meols, der båten er lokalisert, er et gammelt vikingnavn for sandbank.

– Vikingene har etterlatt seg mange spor her. Det var en liten vikingstat her. Med et eget lokalt ting – Thingwall, forklarer Stephen Harding som nå er i slutfasen av et større forskningsprosjekt som kartlegger likheter i DNA hos innbyggere i Wirral og Norge.

Det er professoren som til slutt ble den viktige brikken for at båten under puben kom fram fra glemselen. En lokal politimann, Tim Baldock, fikk gjennom jobben høre om båten under puben. Og samtidig var det en avisartikkel om vikingstudiene til professoren i lokalavisa. Det oppsto kontakt. Og etter hvert startet leitinga etter skissen som til slutt ble funnet i universitetsarkivet i Liverpool.

– Det er veldig stort for meg at dette prosjektet nå tar fart. Vi vet jo ikke om det er en vikingbåt. Men min far kunne mye om båter, og han var veldig sikker på at det var en gammel klinkebygget båt han hadde sett, sier John McRae.

Endret vannstand

I sommer ble det foretatt flere radarundersøkelser som viser at det faktisk ligger en båt under parkeringsplassen. Funnstedet

Vikinger har etterlatt seg mange spor her. Det var en liten vikingstat her. Med et eget lokalt ting – Thingwall.

Stephen Harding, professor

FAKTA

Vikinger i Wirral

- De første vikingene kom til Wirral i 902. De var norske, men hadde bodd noen år i Dublin, Wirral var da nesten ubebodd, og vikingene fikk kongens tillatelse til å bosette seg der.
- De neste 100 årene kom det flere vikinger til området. De fleste kom fra Norge, hovedsakelig fra Trøndelag. Andre kom fra Skottland og Isle of Man.
- Hele 600 stedsnavn i området har sin opprinnelse i gammelnorsk. Blant dem Thingwall og Tranmere. Thingwall var stedet hvor vikingene hadde sine møter.
- Også i York og Isle of Man var det vikinger som bosatte seg.

Kilde: Viking Mersey, Stephen Harding, Countywise Limited, UK (2002)

ligger vel en kilometer fra strandlinja. Men gamle kart viser at halvøya har utviklet seg mye de siste hundre år. En viktig årsak er oppbyggingen av den store havna i Liverpool. Professor Harding har en teori om at båten er blitt skylt innover ved en flom. Området der båten ligger var tidligere et myrområde. Disse omstendighetene gjør at vikingekspert og båtentusiaster beskriver funnet som svært interessant. Det

TRADISJONSRIK PUB: Dette er den opprinnelige puben slik den var før flyttingen i 1938. Båten lå da under selve bygningen. Foto: Scanpress

ENGASJERT FORSKER: Vikingstudier er den store interessen til professor Stephen Harding. Han har nå kontaktet norske kolleger om båtfunnet. Skissene i forkant er radarbildene som viser båten.

er ingen høyde i nærheten av stedet, så det er lite sannsynlig at det er snakk om noen gravhaug. Det gjør funnet enda mer interessant for vikingekspert.

– Det er funnet svært få båter fra denne tidsperioden, og de fleste som er funnet er fra gravhauger. Båten under puben er mest sannsynlig en bruksbåt – opptil tolv meter lang og med tre par årer. Det ble funnet tre slike bruksbå-

ter sammen med Gokstad-skipet, sier skipsarkeolog Knut Paasche.

Det store problemet for de tre mennene i Meols er penger. Så langt har de tre lagt ut vel 100 000 kroner av egne lommer. En utgraving vil koste vel to millioner pund – vel 20 millioner kroner. Men de håper at båten har en historisk verdi som ikke kan måles i penger. Så langt er det ikke funnet noen godt bevarte vikingbåter i England. Dette til tross for at historien viser at vikingene var svært aktive på øyriket.

– Vi håper at en treprøve kan hjelpe oss å datere båten. Det faktum at den er klinkebygget er svært interessant. Det er et bevis på vikingenes innflytelse i dette området. Og er det en vikingbåt er det en sensasjon. Og en stor mulighet for lokalsamfunnet, sier professor Harding.

Venter med øl

I mellomtida går folkesnakket i Meols. Trioen er blitt kjent i lokalsamfunnet, og politimannen Tim Baldock har lest om båtfunnet på nettsider i Australia og Asia. Et tv-team har vært på tråden for å følge en eventuell utgraving. Inntil videre kan de bare fortsette å gå til puben for en pint, og håpe på det beste.

– Jeg har alltid vært interessert i lokalhistorie. Og da jeg fikk høre om båten, syntes jeg at vi måtte gjøre noe, sier Tim Baldock og løfter glasset mot John McRae.

– Det lønner seg å skrive ned det som er viktig når en begynner å bli glemsk, sier John McRae og løfter opp farens svarte notisblokk.

Professor Harding har skrevet flere bøker om vikingene, en av dem oversettes til norsk. Studiene i norske stedsnavn gjør at han gjør seg godt forstått på norsk. Han mener at norsk kan ha vært språket i Wirral helt fram til 1400-tallet.

– Vi får krysse fingrene, sier han. På norsk.